

EFSA POTVRDILA BEZBEDNOST ASPARTAMA

EFSA je završila punu procenu rizika u vezi sa aspartamom i zaključila da je bezbedan na sadašnjim nivoima izloženosti.

Aspartam i produkti njegovog razlaganja su bezbedni za ljudsku upotrebu na sadašnjim nivoima izloženosti, zaključila je EFSA u svojoj prvoj potpunoj proceni rizika kod ovog zaslađivača. U cilju sprovođenja procene rizika, EFSA je sprovedla strogu kontrolu svih dostupnih naučnih istraživanja aspartama i proizvoda njegovog razlaganja, uključujući kako studije uticaja na ljude, tako i na životinje.

“Ovo mišljenje predstavlja jednu od najsveobuhvatnijih procena rizika aspartama koja je ikada sprovedena. To je korak napred u jačanju poverenja potrošača u podršku nauke sistemu bezbednosti hrane u EU i sistem propisa u vezi sa aditivima za hranu”, rekla je predsedavajući EFSA Panela za aditive za hranu i hranljive izvore dodate hrani (ANS), doktor Alicja Mortensen.

Stručnjaci ANS Panela su uzeli u obzir sve raspoložive informacije i posle detaljne analize, zaključili da je sadašnji Prihvatljivi dnevni unos (PDU) od 40mg/kilogramu telesne težine na dan, dovoljna zaštita za opštu populaciju. Ipak, kod pacijenata koji pate od medicinskog stanja fenilketonurije (PKU), PDU nije primenljiv jer moraju da se strogo pridržavaju režima ishrane sa niskim nivoom fenilalanina (aminokiseline koja se nalazi u proteinima).

Posle detaljne procene dokaza iz životinjskih i ljudskih studija, stručnjaci su isključili postojanje mogućeg rizika da aspartam nanosi štetu genima i izaziva rak. Stručnjaci EFSA su takođe zaključili da aspartam ne oštećuje mozak, nervni sistem ili deluje na kognitivne i funkcije ponašanja, kako kod dece, tako i kod odraslih. Kada je u pitanju trudnoća, Panel je primetio da ne postoji rizik po razvoj fetusa zbog izloženosti fenilalaninu iz aspartama po sadašnjem PDU (izuzevši žene koje pate od PKU).

Mišljenje jasno kaže da se produkti razlaganja aspartama (fenilalanin, metanol i aspartična kiselina) takođe mogu naći i u drugim namirnicama (na primer, metanol se nalazi u voću i povrću). Doprinosa elemenata razloženog aspartama u poređenju sa izloženošću prema ovim supstancama u celokupnom režimu ishrane je nizak.

Mišljenje opisuje **kriterijume** koji su korišćeni kako bi se prepoznale studije relevantne za procenu rizika i standarde koji se primenjuju za procenu naučnih dokaza. Stručnjaci EFSA su ispitali sve **neodređenosti** u vezi sa procenom aspartama. Mišljenje objašnjava kako se sve to tretiralo u proceni rizika kako bi se obezbedilo da se ne potcene mogući rizici od aspartama.

Sveobuhvatna procena koju je sproveo ANS Panel je omogućena na osnovu dva javna poziva za prikupljanje podataka kojima je obezbeđena velika količina naučnih informacija koja se sastojala kako od objavljenih, tako i ranije neobjavljenih podataka i studija.

EFSA je primila više od 200 komentara tokom javnih konsultacija u vezi sa nacrtom mišljenja (koje su trajale od 9. januara 2013. do 15 februara 2013.) i sve one su razmatrane. Tokom konsultativne faze EFSA je takođe održala raspravu (saslušanje) zainteresovanih strana kako bi se diskutovalo o nacrtu mišljenja i informacijama dobijenih javnim konsultacijama preko interneta. Dijalog EFSA sa zainteresovanim stranama je otkrio da postoje važni aspekti u nacrtu mišljenja koji treba da budu razjašnjeni u završnoj verziji.

EFSA takođe danas objavljuje komentare nacrtu mišljenja koje je primila tokom javnih konsultacija, njene odgovore na primljene komentare i izjavu o dve skorije publikacije, jednu od američke Agencije za zaštitu životne sredine i drugu od Gifit, na koje je EFSA-i skrenuta pažnja posle zaključivanja javnih konsultacija. Nijedna od ovih studija nije promenila zaključak EFSA o aspartamu.

Dodatne informacije

Pošto je razlaganje aspartama u crevima veoma brzo i potpuno, svaki efekat za koji se zna da se desi u telu posle unosa aspartame, mogu da izazovu jedna, dve ili tri komponente: asparaginska kiselina, fenilalanin ili metanol. Naučno mišljenje EFSA procenjuje moguće rizike u vezi sa tri proizvoda razlaganja i zaključuje da na sadašnjim nivoima izloženosti oni ne predstavljaju opasnost po bezbednost (zdravlje)

- **Fenilalanin** je aminokiselina koja je gradivni element proteina u mnogim namirnicama. Poznato je da je otrovna ako se unosi u velikim količinama, naročito kod fetusa u razvoju kod žena koje pate od medicinskog stanja fenilketonurije (PKU).
- **Metanol** je prisutan ili se može dobiti iz hrane kao što su voće i povrće, a takođe ga i telo proizvodi prirodnim putem. On postaje toksičan kada je izloženost izuzetno velika, kao što je prilikom konzumiranja alkoholnih pića iz kućne proizvodnje. Stručnjaci EFSA su zaključili da metanol dobijen iz aspartama predstavlja mali deo ukupne izloženosti metanolu iz svih drugih izvora.
- **Asparaginska kiselina** je aminokiselina koja se nalazi u proteinima. Telo može pretvoriti asparaginsku kiselinu u neurotransmiter glutamat koji kod veoma velikih količina može da izazove oštećenje nervnog sistema. Ipak, stručnjaci EFSA nisu primetili bilo kakav dokaz o neurotoksičnosti vezanoj za aspartam i zaključili su da aspartična kiselina iz aspartama ni na koji način ne ugrožava bezbednost potrošača.

Korisne dodatne informacije

- Program ponovne procene svih aditiva za hranu odobrenih pre 2009. je započet na osnovu Uredbe Komisije (EU) br. 257/2010.
- Ponovna procena aspartama je deo sistematske (sveopšte) ponovne procene. Maja 2011, Evropska komisija je tražila od EFSA da sprovede sveobuhvatnu ponovnu procenu

aspartama (E 951), koja je ranije bila planirana da se završi 2020., zbog zabrinutosti koje su u prošlosti izazvale nove studije o aspartamu.

- Iako je EFSA ranije kontrolisala nove studije o aspartamu, ovo je prva potpuna procena rizika aspartama koja je zatražena od EFSA i koju je sproveo njen ANS Panel.
- Studije koje su proučene u proceni rizika uključuju 112 originalnih dokumenata o aspartamu koji su podneti radi podrške odobrenju aspartama ranih 80-ih. U cilju transparentnosti, EFSA je objavila kompletan spisak ovih studija i učinila dostupnim podatke koji ranije nisu objavljeni.